

vanje, se je ohranilo slovenstvo do današnjega dne. Tu je pa tudi pokazalo svojo živo vztrajnost in ohranilo svoj narodni značaj v prvotni čistosti.

NOVICE

Duhovniške spremembe. Za župnika k Sv. Danijelu pri Prevaljah pride g. Ivan Kupčič, doslej prefekt v dijaškem semenišču; provizorjem pri Sv. Joštu na Kozjaku je imenovan Mihael Čarf; Anton Bratkovič pride za kaplana od Male nedelje v Makole.

Velik požar v Prekmurju. V Petišovcih pri Dolnji Lendavi v Prekmurju so zanetili otroci z igranjem z užgalicami ogenj, ki je upepelil dve hiši z vsemi gospodarskimi poslopji in še eno gospodarsko poslopje tretjega posestnika. Škoda znaša nad 100 tisoč Din. Posrečilo se je rešiti le živino, zgorele so svinje in vsi pridelki, žito, seno itd. Nobeden od prizadetih gospodarjev ni imel zavarovanih hiš.

Strela je udarila v pondeljek, dne 8. septembra okrog pol 11. ure dopoldne v romarsko cerkev pri Sv. Križu nad Belimi vodami. Udarila je najprej v uro na stolpu, nato razsajala po cerkvi, potem skozi cerkveni zid v sosedno cerkev, odtam v mežnarijo in končno v kakih 150 metrov oddaljeno kapelico. Napravila je precej škode na zidovju in šipah, vendar ni povzročila ognja. V mežnariji se je baš takrat nahajala večja družba celjskih hribolezcev, ki pa so ostali nepoškodovani.

Krdelo divjih svinj se je pojavilo v okolici Poljčan ter Studenic, kjer uničujejo poljske pridelke in predvsem koruzo.

Smrtna nesreča. V celjski opekarni v Spodnji Hudinji je velika plast zemlje podsula pri delu se nahajajočega 22 letnega delavca Andreja Palića in mu zlomila večino reber. Palić je dobil pri tem tudi še razne notranje poškodbe. Prepeljali so ga nemudoma v celjsko javno bolnico, kjer so mu sicer nudili vso pomoč in nego, vendar je siromak v pondeljek zjutraj umrl.

Sreča v nesreči. Med postajama Rajhenburg in Blanca je na križišču glavne ceste z železnico hud ovinek. Dne 9. septembra se je vozil po tej cesti nemški zdravnik s svojo ženo v avtomobilu. Ker mu ovinek ni bil znan, se je zaletel z avtom v zatvornice, ki so se odbile in voznik je zavrnil avto, da je postal na sredi železniške proge. In je bil tako pokvarjen, da ni mogel naprej. Komaj sta se potnika izmotala iz voza, že je privozil v nekaj minutah ljubljanski večerni osebni vlak, ki se je zaletel v stoječi avto, ga pognal praznega kakih 15 metrov daleč na nasip, da se je popolnoma razbil.

Smrt posledica pretepa. Na male male zvečer je udaril med prepírom Ivan Mejač iz Turja s topim predmetom Toneta Laznika na povratku od podružnice sv. Jurja nad Hrastnikom proti Kouku. Na potu skozi gozd je udarjenemu Lazniku počila žila in je zaradi krvavitve v možgane padel v nezavest.

Našli so ga drugi dan popoldne mrtvega. Pokojnik je star komaj 27 let in zapušča ženo in tri otročiče.

Udar strele povzročil dva požara v Savinjski dolini. V nedeljo, dne 7. septembra okrog polnoči je udarila strela v Košeninov marof na Dragopolju pri Gomilskem. Gasilci so obvarovali pred upepeljenjem hišo in druga poslopja. Posestnik je tem hujše prizadet, ker je pogorel marof že tudi pred dvema letoma. Krog ene ure v noči v nedeljo je užgala strela kozolec usmiljenih bratov v Vrbju pri Žalcu.

Smrtna nesreča. V petek, dne 12. septembra je smrtno ponesrečil pri spajanju električnih žic v Šoštanju mesarski pomočnik Ivan Stucin. Električni tok ga je zagrabil s tako silo, da se ga ni mogel znebiti. Rešil ga je nezavestnega mehanik, a je izdahnil še isti večer.

Saje v dimniku povzročile požar. V noči od srede na četrtek (od 10.—11. sept.) je upepelil požar ostrešje na hiši posestnika Tomaža Šisernik v Gmajni občina vrhe pri Slovenjgradcu. Ogenj je nastal, ker so se vnele v noči v dimniku saje in je vstrešje, ki je bilo krito z deščicami, vse zgorelo, hiša pa ne, ker je zidana iz kamena. Gasilci iz Pameč in sosedje so rešili blizu stoječi hlev in drvarnico.

Poleti preko Atlantskega Ocenana dobičkanosni. Zadnje dni sta srečno in najhitrejšje preletela razdaljo preko Oceana iz Evrope v Ameriko francoska pilota Costes in Bellontes v aeroplanu z imenom »Vprašaj«. Costes je zaslužil pri tem poletu na premijah in na zavarovalnini dva milijona dolarjev. Sedaj, ko je v Ameriki, ga je povabil ameriški oberst Easterwood, naj mu napravi uslugo in naj poleti še iz Newyorka v mesto Dalas v državi Teksas. Ako bo sledil temu povabilu, mu bo plačal bogati oberst 25.000 dolarjev. Costes je prvi prekooceanski letalec, ki daje svoje ime reklamam na razpolago, kar mu nese lepe svote.

Nov zračni rekord. Prijatelj zgoraj omenjenega francoskega prekooceanskega letalca Costesa Codes, mu je poslal v Newyork prošnjo, naj mu da svoj aeroplan »Vprašaj« na razpolago, da bo letel iz Newyorka v Bagdad v Mezopotamijo v osrednji Aziji. Costes je že privolil in bo posrečena razdalja Newyork—Bagdad glede daljave svetovni rekord, katerega je imel doslej Costes, ker je srečno dovršil polet na daljavo: Pariz—Mandžurija.

Napoleonovo krsto bodo odprli. Colonel Pol Paynard, ravnatelj doma invalidov v Parizu, je prejel v zadnjem času veliko prošenj zdravnikov, naj bi pustil odpreti krsto, v kateri počiva truplo francoskega cesarja Napoleona. Radi bi namreč ugotovili, ali je umrl Napoleon res na raku ali na mrzlici. Od Napoleonove smrti leta 1821 je videlo njegovo truplo le 25 oseb. Ko je umrl veliki vojskovodja v prognanstvu na otoku Sv. Helene, so položili truplo v čisto navadno krsto. Prepeljali so mrtvega Napoleona iz Sv. Helene v Pariz leta 1840 in tedaj je odprla komisija krsto za nekaj minut. Pri tej komisiji je bilo navzočih 25 uradnikov.

Ugotovili so, da truplo ni bilo balzamirano, ker na Heleni sploh niso imeli pripomočkov za to. Že leta 1840 so videli le okostje, ki je bilo v generalski uniformi. Tudi radovedni zdravniki ne bodo mogli danes prav nič ugotoviti.

Tožba za najdnino. V našem listu smo že beležili, da so našli pred tedni na malem otoku proti severnemu tečaju mrtva trpla raziskovalca Andreeja in njegovih dveh tovarišev, ki so se podali leta 1897 v balonu proti severnemu tečaju. Ekspedicija je ponesrečila in do letos ni bilo o Andreeju ter obeh spremljevalcih ne sluha in ne duha. Sedaj so prepeljali tri krste s trupli najdenih raziskovalcev, z dnevniki in raznimi drugimi predmeti v mesto Tromsø in od tod bodo spravili vse v Stockholm. Najdbo je v Tromsø posebna komisija pregledala in ugotovila, da so trupla v 33 letih tudi pod ledom precej razpadla in je ostala dobro ohranjena le obleka. Po obleki so tudi dognali imena ponesrečencev. Na hrstu Andreejevega trupla so našli v ovoščeni papir zavito volneno srajco in v njej dva notesa. Eden od notesov je popisano samo na eni strani, v drugem je popis Andreejevega tavanja po večnem ledu. Ta slednji notes je najbolj važna najdba glede usode ponesrečene ekspedicije. Drugi notes je popisano na vseh straneh s svinčnikom in je pisava dobro čitljiva. Natančni podatki o vsebini teh zapiskov še ni. V Andreejevem čolnu so našli precej izstreljenih patron, škatlo za šibice, nož, knjižnico ekspedicije, ki je obstojala iz raznih mornariških tabel, en izvod časopisa »Ymer«, v katerem je bila opisana Andreejeva ekspedicija iz leta 1896 in razne karte. Med knjigami so našli čudnega ptiča ter tri puške. Posadka ladje »Brodvoag«, ki je našla ponesrečence in njih danes tolikanj dragoceno zapuščino, zahteva najdnino in je predana cela zadeva odvetniku. Ako bo prišlo do sodnega postopanja, se bo obelodanjenje Andreejevih zapiskov, ki so dragocenost, zelo zavleklo. Vsekako bo tudi zanimivo, kedo naj izplača najdnino.

Bilanca nesreče v mestu San Domingo. Poročali smo, da je razsajal zadnje dni silovit vihar po osrednje ameriških otokih. Ob tej priliki je bil najhujše prizadet otok Haiti in njegovo glavno mesto San Domingo. V San Domingo je bilo ubitih 1000 oseb, 2500 ranjenih. 4700 hiš se je zrušilo, 200 je bilo močno poškodovanih. Število oseb brez strehe znaša 29.000. Od 10.000 hiš v San Domingo je ostalo nepoškodovanih le 400. Ob času nesreče so se zatekli preplašeni ljudje v cerkve, ki so edine kljubovale sili viharja. Še sedaj izkopavajo izpod ruševin mrtva trupla. — Ker je nevarnost, da ne bi izbruhnile radi vročine kake kužne bolezni, je vlada odredila, da se morajo trupla smrtno ponesrečenih takoj pokopati v skupnih grobovih, ne da bi se ugotovilo, kdo da je ponesrečenec.

Največja karta na svetu. Največje karto izdelujejo v Ameriki. Načrt za to ogromno delo je napravil ameriški statistik Roger W. Babson. Dela so pri-

čeli pred petimi leti in računajo, da bo karta dogotovljena v 50 letih. Izdatki so proračunani na dva milijona dolarjev. Novo delo bo reliefna karta Združenih držav in kanadskih dominijonov. Karta bo obdana od 4.5 m visoke galerije. Od tamkaj bo videti vsak posamezen del, kakor bi ga kedo resnično gledal iz aeroplana na oddaljenost 12 milj.

Najdražja luksuzna ladja — takozvana jahta zadela ob skalo. Najdražjo luksuzno jahto si je pustil letos na spomlad zgraditi ameriški bančni kralj in milijarder Pierpont Morgan. Jahta »Korsar« je stala 140 milijonov Din in je zadela pri prvi vožnji preko Atlantskega Oceana pri Isliboro Maine (Angleška) na skalo in je izgubljena. Na ladji je bilo 56 mož posadke in 25 milijarderjevih gostov.

Kako so bili upeljani jedilni vagoni?

Če se je pred 50 leti bogat in hraber zemljan odločil, da napravi daljše potovanje po železnici, se je moral pošteno preskrbeti z jedjo in pijačo, ker tedaj se železniška uprava še ni brigala za telesno blagostanje svojih potnikov in tudi na postajah še niso prinašali jedil in pijač v vagon. Prvi, ki mu je padlo na misel, da otvori v železniškem vozu restavracijo, je bil neki židovski trgovec iz Frankfurta v Nemčiji. Železniška uprava mu je dala na razpolago železniški voz, ki ga ni več rabila in podjetni mož ga je opremil z mizami in stoli. Na postaji, kjer je voz stal, se je preskrbel z vsem potrebnim. Ker se mu je podjetje bolj in bolj razvijalo, je zaprosil železniško upravo še za en voz. Dobil je tovorni vagon, v katerem je uredil vse potrebno za kuhinjo. O tej kuhinji je tedaj pisal ves kulturni svet in progla Berlin—Frankfurt je postala slavna kot prva, na kateri je vozil tudi jedilni voz. Kmalu so uvedli potujoče gostilne tudi na drugih progah. Cene jedil so bile seveda visoke, tako da so se morali siromašni potniki še naprej brigati sami zase. — Danes so jedilni vozovi v rokah mednarodne družbe, ki proda dnevno do 50.000 obedov. Jedila so res pripravljena zelo okusno, toda cene so ostale še vedno visoke, tako da jih ne zmorejo siromašnejši potniki, ki se morajo kakor pred 50 leti sami preskrbeti s potrebno jedjo in pijačo.

Zlato na dnu Oceana. Po sedemletnem brezuspešnem delu so našli te dni ostanke leta 1922 razbite angleške ladje »Egipt« v Atlantskem Oceanu. Dne 20. maja 1922 je trčil parnik »Egipt« ob priliki vožnje v Bombay v Indiji s francosko tovorno ladjo in se pogreznil tekom 40 minut. Utonilo je med strašnimi prizori, ki so se dolgravali na krovu, 120 oseb. Na »Egiptu« je bil zlati in srebrni tovor v vrednosti enega milijona funtov sterlingov, ki je bil določen za neko egipčansko banko. Kraj nesreče leži 37 milj proč od otoka Quessant. Eno leto po nesreči je dala angleška zavarovalna družba, ki je morala izplačati zavarovalnino, švedskemu podjetju nalog, da poišče potopljeni zaklad. Iskanje je bilo zelo težavno, ker se nahaja potopljena ladja v globočini 120 metrov in znaša pritisk

12 kg na kvadratni centimeter. Švedi so opustili delo, ko so se eno leto zaman trudili. Francoska potapljaška družba, ki je najela znanega nemškega potapljača, tudi ni uspela leta 1924. — Iskala je brezuspešno po morskem dnu potopljeno ladjo celo spomlad in poletje omenjenega leta. Za Francozi je prišla na vrsto italijanska družba, ki se je lotila dela kar s tremi posebno znanimi potapljači in tem se je posrečilo, da so odkrili že po treh dneh ostanke potopljenega parnika na morskem dnu. Potapljači so izstrelili s pomočjo dinamita nekatere luknje v krov in na ta način so ugotovili, da gre res za ponesrečen parnik »Egipt«. Kljub težkočam upajo, da bodo dvignili te dni zaklad, ki je shranjen v zaboju.

Tiger raztrgal dečka. V zverinjaku v Los Angeles v Ameriki se je doigral te dni razburljiv prizor. Dvanajstletni fantek je obiskal menažerijo v spremstvu svoje matere in je videl prvič v življenju tigra. Hotel si je ogledati zver bolj od blizu, je splezal skozi ograjo, ki je med gledalci in kletkami ter stopil čisto blizu tigra. Spozabil se je celo tako daleč, da je porinil glavo skozi železno omrežje na kletki. Neprevidnost dečkovo je zapazil paznik, hitel je, da bi potegnil fantka od zveri, a tiger ga je že bil udaril s tacco po glavi, da mu jo je popolnoma razmesaril. Zverina ni izpustila plena, dokler je ni paznik usmrtil z dvema streloma. Mati, ki je bila priča smrti otroka, je zblaznela.

Usmrtitev s pomočjo strupenega plina. Letos septembra bo usmrčen Lojz Ceja, Meksikanec, v državni jetnišnici v Carson City v ameriški državi Nevada s pomočjo strupenega plina. Letos junija je umoril omenjeni kitajskega gostilničarja. Po postavah države Nevada bo izvršena smrtna obsodba z udihanjem strupenega plina, ki diši po mandljevem cvetju. Obsojeni se že nahaja v celici poleg smrtne kamre. To bo dne 29. septembra peta usmrtitev s strupenim plinom, odkar je bilo izbrano to sredstvo za ubijanje zločincev. Prednika na smrt obsojenega Meksikanca sta bila dva Kitajca, ki sta skupno umorila sorojaka, nadalje neki Stanko Juklich, ki je umoril 16 letno ljubico in Bob White, ki je ubil nekega grškega igralca.

Maščevanje. Gospod Jules Nardin se je sprl s francosko pošto upravo, ker so mu po njegovem naziranju previsoko zaračunali neki telefonski pogovor. Poskusil je pri Ponciju in poskusil je pri Pilatu, da bi mu dali prav, pa ni nič zaleglo. Plačati je moral vsoto, ki jo je zahtevala poštna uprava. Tedaj si je razjarjeni Francoz izmislil čudno maščevanje. 27 kilometrov od najbližje poštne postaje leži nekje v francoskih Alpah napol razpadla bajta. To bajto je kupil gospod Nardin, vselil vanjo starega pastirja, kateremu je plačeval majhno odškodnino, pa ga je naročil na cenen pariški listič. Seveda je morala pošta listič dostavljati naročniku, ki še brati ni znal. A v to svrhu je morala nastaviti posebnega poštnega sluga, ki ni imel drugega dela, nego da je vsak dan capljal 27 km v gore tja in

27 km iz gor nazaj — samo zaradi enega lističa. Nardin pa je poštni upravi zagrozil, da bo imela skrbi in stroške s tem dostavljanjem ne samo, dokler bo on živ, temveč še po njegovi smrti, ker bo svoje dediče v oporoki obvezal, da se bodo morali naročiti na list v podobnih okolščinah kakor on. — Ta grožnja je pošto upravo omehčala. — Skušala se je z maščevalnim Nardinom poravnati tako, da bi mu vrnila samo polovico preplačila za tisti telefonski pogovor. Ker je ostal trd, mu je vrnila ves znesek in še le tedaj je odpovedal naročbo na pariški list.

Avtobus Celje—Rogaška Slatina bo iz Rogaške Slatine zvečer ob 19.55 vozil v nedeljo dne 14. septembra tega leta zadnjikrat v Celje. V ponedeljek, dne 15. septembra tega leta zvečer bo že prenočil v Rogaški Slatini tak bo v torek, dne 16. septembra vozil prvič zjutraj ob 8.50 iz Rogaške Slatine izpred kolodvora — od vlaka, ki pripelje iz Krapine skozi Mestinje 9.07, Šmarje 9.17, Grobelno 9.35, St. Jur 9.45 v Celje 10.10. Isti avtobus, ki odhaja ob 12.50 iz Celja, bo od 16. septembra dalje vozil naravnost skozi Grobelno 13.35, Šmarje 15.53, Mestinje 14.04, Sv. Emo 14.25, Podčetrtek 14.44, Prelasko 15.04, Dekmarco 15.20 v St. Peter pod Sv. gorami. Zveza z Rogaško Slatino s tem avtobusom popoldne od 16. septembra odpade. — Iz St. Petra pod Sv. gorami zvečer pa bo isti avtobus od 15. septembra naprej odpeljal že ob 16.08, skozi Dekmarco 16.23, Prelasko 16.39, Podčetrtek 16.59, Sv. Emo 17.18 na Mestinje na večerni vlak proti Grobelnem 17.40. — Na Mestinjem počaka do 19.24 zvečer in prevzame od večernega avtobusa Celje—St. Peter pod Sv. gorami, ki odhaja iz Celja ob 18.15 potnike na Rogaško Slatino kakor doslej. Zjutranji avtobus iz St. Petra pod Sv. gorami proti Celju in večerni nazaj iz Celja ostane neizpremenjen. Potniki iz Rogaške Slatine imajo zvečer na Mestinjem kakor doslej takoj zvezo s Slatino. — Polovično ceno plačajo odslej šolarji vseh celjskih šol na avtobusih mesta Celje na progama Celje—Dobrna in Celje—Laško, ako se izkažejo z izkaznico, iz katere je razvidno, da obiskujejo kako celjsko šolo. Na ostalih progah vsled večjega navala oddaljenejših potnikov te ugodnosti za enkrat še ni mogoče dovoliti.

Sanatorij v Mariboru, Gosposka 49, telefon št. 23-58. Najmodernejše urejen za operacije. Diatermija, višinsko solnce, tonizator, infrardeča žarnica. Cene zmerne. 581

*

Proslava desetletnice plebiscita na Koroškem.

Ves nemški svet na Koroškem se pripravlja na proslavo 10-letnice plebiscita. Pravzaprav se te slovesnosti vršijo že več mesecev, a glavno pride oktobra. Zvečer 9. oktobra bodo zanetili po gorah bivšega glasovalnega ozemlja kresove. Na dan 10-letnice plebiscita bo imel koroški deželni zbor slavnostno sejo. Na pokopališču v Trni vasi (Annabichl) bo garnizija počastila spomin v koroških bojih padlih vojakov. Na Križni gori pri Celovcu se bo zbrala šolska mladina v proslavo plebiscitne zmage. Vsi občinski odbori celega bivšega glasovalnega ozemlja naj bi imeli na dan 10-letnice plebiscita slavnostne seje, pri katerih naj se spominjajo nemške zmage pri plebiscitu 10. oktobra 1920.